

Verksamhetsplan 2018-2020

Budget 2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INNEHÅLL	Sida
KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE	
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÅR 2016-2018	
1. ALLMÄN	1
1.1 Långsiktig ekonomisk planering	
1.2 Mål och resultatstyrning	
1.3 Strategier för verksamhetsutveckling	
2. BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR	8
2.1 Omvärldsfaktorer	
2.2 Skatteintäkter/avgifter	
2.3 Bostadsbyggande	
2.4 Demografiska förändringar	
2.5 Nya regler	
3. KOMMUNENS EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	20
3.1 Kommunens ekonomiska utveckling	
3.2 Skattesats	
3.3 Skatteintäkter och statsbidrag	
3.4 Prisutveckling	
3.5 Pensionskostnader	
3.6 Pengnivåer	
3.7 Riktade bidrag	
4. VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER OCH RAMAR	25
4.1 Verksamhetsnettokostnader	
4.2 Driftbudget	
4.3 Investeringsbudget	
5. FINANSIELLA KOSTNADER/INTÄKTER	28
6. LIKVIDITET OCH FINANSIERING AV INVESTERINGSBEHOV	
7. AVSTÄMNING MOT FINANSIELLA MÅL	
8. BALANSKRAV	
9. KÄNSLIGHETSANALYS	
10. KOSTNADS- OCH INTÄKTSBUDGET	31
11. RESULTATBUDGET	
12. FINANSIERINGSBUDGET	
13. BALANSBUDGET	
14. NÄMNDERNAS UPPDRAG OCH BUDGET	
14.1 Kommunfullmäktige	35
14.2 Kultur- och fritidsnämnden	36
14.3 Skolnämnden	37
14.4 Vård- och omsorgsnämnden	42
14.5 Produktionsstyrelsen	45
14.6 Socialnämnden	45
14.7 Byggnadsnämnden	47
14.8 Miljö- och hälsoskydds-nämnden	49
14.9 Kommunstyrelsen	50
Övergripande plan för utbyggnad av nya förskolor och skolor 2017-2040	Bifogas

gh/h

Budgetförord. Budget 2018 med plan för 2019-20.

Den ekonomiska situationen i Österåker är fortsatt mycket god. Sedan 2010 har kommunen gjort stora överskott tack vare bland annat en hög inflyttning med ökade skatteintäkter som följd samt långsiktigt hållbara prioriteringar.

Pensionsskulden prognosticeras vara fullt ut finansierad redan vid utgången av 2017, ett läge som inte många kommuner kan stoltsera med. Avsättningarna till resultatutjämningsreserven - fonderade medel att använda vid en konstaterad, djup lågkonjunktur - uppgår till närmare 180 miljoner kronor. Vi står riktigt väl rustade för framtiden för att möta nya utmaningar på kort och lång sikt.

Österåker är en attraktiv tillväxtkommun. Förra året ökade invånarantalet med 1163 personer. Per den sista augusti 2017 var vi 43 775 österåkersbor. Tillväxt och en hållbar tillväxt är avgörande för att kunna erbjuda och utveckla en hög kvalitet i våra kärnverksamheter. Vi ställer oss positiva till byggande för att möta behoven av en växande befolkning.

Österåker har en medelålder på 40 år. Entreprenörsandan och företagandet är mycket högt. Den generella arbetslösheten såväl som ungdomsarbetslösheten tillhör de lägsta i hela landet.

Det känns mot bakgrund av det mycket tillfredsställande att kunna presentera Alliansen i Österåkers budget för 2018 med plan för 2019-2020, där verksamheterna tillförs drygt 100 miljoner mer än i föregående års budget, varav 60 miljoner går till förskola och skola.

Alliansen i Österåker tar fortsatt stort ansvar för en god ekonomi och de satsningar som görs i kärnverksamheterna är välavvägda och ger effekt.

För perioden 2018-2020 planeras investeringar på drygt 332 miljoner kronor. Investeringsvolymen kommer att finansieras med egna medel. Tack vare god ekonomisk hushållning behöver ingen upplåning ske under perioden.

Satsningar och investeringar

Verksamheterna tillförs, som nämnts, drygt 100 miljoner mer i denna budget. Alliansen genomför extra satsningar för kvalitetshöjningar inom viktiga kärnverksamhetsområden - utöver pris-, löne- och volymförändringar.

Mer än hälften av de utökade medlen för 2018 – ca 60 miljoner kronor – är satsningar på förskola och skola. Pengen till grundskola och fritids höjs med mellan 4,4 – 6,8 procent.

Skolnämnden får i uppdrag att följa upp och utvärdera införandet av två- eller flerlärarsystem i kommunala grundskolor i kommunen. I peng ingår bland annat en ökning av antal idrottstirnar i åk. 6- 9, fler kuratorer, samt en komplettering av basläromedel i grundskolan

Vidare får Skolnämnden i uppdrag att utreda möjligheterna att förlänga läsåret för Österåkers skolors elever för att öka deras förutsättningar att nå målen/kunskapskraven. Utredningen skall innefatta en inventering i nationellt och internationellt perspektiv med inriktning att undersöka möjligheterna att förändra läsårets längd från nuvarande 178 dagar upp till i första läget 182 dagar. Detta som ett led i strävan att bli länets bästa skolkommun.

Den nystartade utbildningen av barnskötare till förskollärare följs upp och förutsättningarna för en fortsättning utreds och en finansiering föreslås för en ny utbildningsomgång under 2018. Ett uppdrag ges att genomföra ett bonussystem inom förskoleverksamhet för att öka andelen förskollärare och minska antal barn per årsarbetare.

För äldreomsorgens del tillskjuts verksamheten 12 miljoner extra jämfört med 2017. Detta fördelas på bland annat ytterligare medel för trygghetsboende, senior power/aktiviteter för äldre +75 år, rekrytering av syn- och hörselkonsulent till Fyren samt öppen fritidsverksamhet för psykiskt funktionsnedsatta. Medel har också avsatts för förstärkning av Kanalhuset, bättre teknik för äldre, ett äldreboende med finsk profil samt höjda arvoden för kontaktperson inom LSS. Ytterligare medel för utredning för mellanboende har avsatts.

Kultur- och fritidsnämndens bruttoram har förstärkts med närmare 2 Mkr jämfört med innevarande budget. Medel för fritisgårdsverksamhet har ökats med 1 Mkr (ökat öppethållande, trygga mötesplatser och halvtid fritidsledare) och resurser för kulturantikvarie och forskningsutgrävning i kulturmiljö har avsatts samt utveckling av Breviksbadet har förstärkts.

Ansökningsbara medel för miljöförbättrande åtgärder för föreningar/organisationer tillskjuts och medel för utökade kontroller i samband med Stockholmsenkäten. Ny återvinningscentral i Svinninge tillskapas.

Ett uppdrag ges till Kommunstyrelsen att vidta åtgärder för att ytterligare förbättra företagsklimatet så att Österåkers kommun ska vara en av de sju bästa i länet eller en av de 20 bästa i landet i Svenskt Näringslivs ranking.

Utgifter för investeringar för 2018 budgeteras till drygt 130 miljoner kronor.

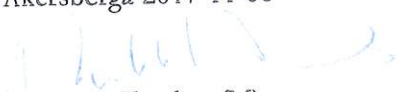
Den kommunala skattesatsen föreslås för 2018 sänkas med 40 öre till 17:35:- per intjänad hundralapp. Det placerar Österåkers kommun på andra plats i länet vad gäller lägst kommunalskatt.

Sammanfattning

Budgeten för 2018 med plan för 2019-20 innehåller en rad kvalitetshöjande satsningar, där framförallt skolan, vården och omsorgen ges värdefulla resurstillskott. Samtidigt ökar investeringstakten, där infrastrukturens del ligger på över 100 miljoner

Vårt ekonomiska läge i Österåkers kommun är fortsatt mycket gott och jag ser framtiden an med stor optimism! Som ytterst ansvarig för kommunens ekonomi överlämnar jag med stolthet denna budget för anslagande!

Åkersberga 2017-11-06

Michaela Fletcher (M)
Kommunstyrelsens ordförande

EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR ÅR 2018-2020

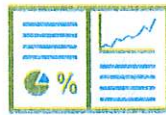
1. Allmän

1.1 Långsiktig ekonomisk planering

Enligt kommunens planering- och styrprocess, fastställd av kommunfullmäktige 2010-11-08 § 138, ingår att ta fram en tioårsprognos för varje mandatperiod.

Syftet är att skapa ett underlag, som beskriver den långsiktiga ekonomiska utvecklingen i kommunen.

Planerings – och styrprocess i Österåkers kommun

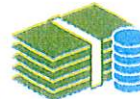
Långsiktig strategisk
planering 10 år

Politiska inriktningsmål
& vision

Verksamhetsplan
3 år

Budget
1 år

Uppföljningar
Delårsbokslut
Bokslut

Långsiktig ekonomisk planering för åren 2016-2026 har upprättats och informerats i Kommunfullmäktige (KF § 4:5 2016 05 23). Prognosen bygger på kommunens totala intäkter och kostnader med hänsyn till befolkningsutveckling, bostadsbyggande samt omvärldsfaktorer. Den långsiktiga strategiska planeringen ligger till grund för ett politiskt ställningstagande inför budget- och verksamhetsplan, i detta fall åren 2018-2020.

En god ekonomi är en förutsättning för att kunna förverkliga den politiska visionen. Det innebär att vi bygger upp en god ekonomisk hushållning för att kunna möta oförutsedda konjunktursvängningar eller demografiska förändringar.

Enligt kommunallagen ska det i budgeten för verksamheten och ekonomin anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta kräver en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt bra uppföljningssystem. Förvaltningsberättelsen i delårsbokslutet och bokslutet ska utvärdera om resultatet är förenligt med de mål som Kommunfullmäktige har beslutat om.

I enlighet med kriterierna för god ekonomisk hushållning har kommunen planerat att införa en ny modell för målstyrning.

Visionen 2020 pekar på att kommunen skall vara länets mest attraktiva skärgårdskommun, den skärgårdskommun som flest väljer att flytta till, bo och verka i, starta företag i samt besöka; en skärgårdskommun i världsklass. Österåker ska präglas av framtidstro, mångfald och öppenhet.

oh p h

Kommunstyrelsen har gett uppdrag att vision 2040 ska presenteras tillsammans med budget 2018 och plan 2019-2020 (KS § 6:13, 2016-04-27). Pågående arbete har försenats och ska redovisas tillsammans med "Direktiv och anvisningar för budget 2019 och plan 2020-21". Hänsyn ska tas till både medborgarnas och medarbetarnas delaktighet.

Visionen ska genomsyra allt som görs i kommunen och varje beslut som fattas. Visionen tydliggörs genom Kommunfullmäktiges inriktningsmål och indikatorer tillsammans med modellen för "Mål och resultatstyrning":

Visionen ska därmed bli ledande för budgetarbetet från och med 2019. För närvarande pågår ett arbete med en ny översiktsplan som beräknas antas våren 2018.

Inriktningsmål för Österåkers kommun har utvecklats och kompletterats med flera indikatorer enligt nedan:

- Invånarna skall uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande för all kommunal service.
- Ekonomi i balans
- Österåker skall vara bästa skolkommun i länet
- Österåker skall erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och funktionshindrade
- Österåker skall ha en trygg miljö
- Österåker skall utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö o natur att samverka.
- Stark och balanserad tillväxt

Indikatorer för ovanstående inriktningsmål enligt nedan:

- Nöjdhetsindex (NKI) i Stockholm Business Alliance undersökning
- Helhetsintryck av telefonkontakt med kommunen, KKIK
- Svarstid på mail till kommunen, KKIK
- Fortsatt god ekonomisk hushållning och ekonomi i balans.
- Andel elever med behörighet till gymnasium, lärarnas behörighet, minst godkänd i alla ämnen samt föräldrarnas nöjdhet inom förskoleverksamhet
- NKI hemtjänst och äldreboende samt brukarenkäter inom funktionshinder
- Trygghetsfrågor i brukarundersökning och trygghetsindex för unga
- Miljörankning enligt Aktuell hållbarhets rankning
- Antal bostäder och arbetsplatser

Respektive nämnd har fått i uppdrag att ta fram resultatmål och resultatindikatorer och mätmetod utifrån Kommunfullmäktiges inriktningsmål och indikatorer. Nämndernas resultatmål inklusive resultatindikatorer framgår av bilaga 23.

h j h

För att mäta utfallet avseende det första inriktningsmålet enligt ovan, använder vi oss av den årliga servicemätningen som bedömer servicegraden avseende invånarnas kontakt via telefon och mail med kommunen. Det är en undersökning som görs inom ramen för Kommunens kvalitet i korthet, KKIK. Det ger oss också en möjlighet till en jämförelse med andra kommuner samt att mätningen går att bryta ner på nämndnivå.

Kommunfullmäktige har antagit lokala miljömål och beslutat om hur miljömålsarbetet ska bedrivas (KF § 7:15/2016). Enligt beslutet i Kommunfullmäktige ska Österåkers miljömål vara integrerade i kommunens verksamhetsplaner och budget i nämnder och styrelser, där relevanta miljömål ska väljas utifrån var verksamheten beräknas ha störst miljöpåverkan samt bedöms kunna bidra med störst nytta. De 22 miljömålen är presenterade i nämndernas förslag till verksamhetsplaner 2018. En del av nämndernas resultatmål kopplar till flera lokala mål och andra kopplar tydligt till ett av de lokala målen. I målbilagorna finns respektive nämnds miljömål och indikatorer redovisade.

Majoriteten av nämnderna har tagit inspiration från miljömålsdokumentet och sedan formulerat egna mål samt resultatindikatorer utifrån detta. Nämnderna har en utmaning i att utveckla sina målformuleringar så att det ska finnas en koppling mellan resultatmål och resultatindikatorer. Flera mål tenderar att beskriva åtgärder snarare än önskad effekt. Kompetenshöjande satsningar inom detta område (målstyrning) behöver prioriteras framåt för att ge verksamheterna de bästa förutsättningarna att lyckas med sitt målarbete. Detta bedöms kunna genomföras med hänsyn taget till avsatta medel för miljöarbetet.

God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv innebär att kommunens medborgare får ut så mycket som möjligt för sina skattemedel och utifrån ett finansiellt perspektiv innebär det att morgondagens kommunmedlemmar kan försäkras samma servicenivå som dagens invånare utan att skattenivån höjs. För att kunna styra kommunens verksamhet ur ett finansiellt perspektiv krävs att finansiella mål sätts som i sin tur ska stödja kommunens verksamhetsplan. De övergripande finansiella målen har inför budget 2018 och plan 2019-20 utvecklats enligt nedan:

- Nettokostnadsandelen ska högst motsvara 99 % av skatt och bidrag som utgiftstak.
- Kommunens utdebitering hålls så låg som möjlig under mandatperioden 2015-2018. För år 2018 är 17,35 dvs. en sänkning med 40 öre jämfört med år 2017.
- Kostnadsutveckling per invånare ska inte överstiga 3 % i snitt under mandatperioden.
- Investeringsvolym som överstiger årets avskrivningar, ska finansieras med årets resultat.
- Årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital ska reserveras för pensionsskuld i balansräkning under posten eget kapital.

OH PN

Kommunen har med stöd av finansiella mål och god ordning på ekonomin haft starka resultat under de senaste åren. Totalt har ca 574 Mkr reserverats för pensionsskulden på ansvarsförbindelsen. Detta motsvarar 78 % av pensionsskulden avseende före 1998. Soliditeten har förbättrats och uppgått till ca 61 % exkl. pensionsskuld före 1998 (inkl. ansvarsförbindelse drygt 21 %) vid bokslutet 2016. För övrigt har Österåkers kommun reserverat medel på drygt 180 Mkr inom RUR (resultatutjämningsreserv) för att använda i dåliga tider. Med hänsyn till bokslutsprognosen för 2017 kommer soliditeten, reserverade medel för pensionsskulden höjas ytterligare.

Österåker är en tillväxtkommun och dess invånare ökar med ungefär 1000 personer per år. Kommunens demografiska förändringar visar att andelen äldre kommer att öka både på kort och lång sikt. Detta innebär att kostnader för äldreomsorg och utbetalning av pensionskostnader ökar kraftigt. En trygg och god kommunal verksamhet är en utmaning för Österåker. Det krävs en effektivisering genom förändringsarbete t.ex. digitalisering och förnyelse av arbetsformerna och organisationen för att inrymma kostnaderna inom de framtida skatteintäkterna. Förändringsarbetet ska omfatta både administration och kärnverksamhet.

1.2 Mål- och resultatstyrning

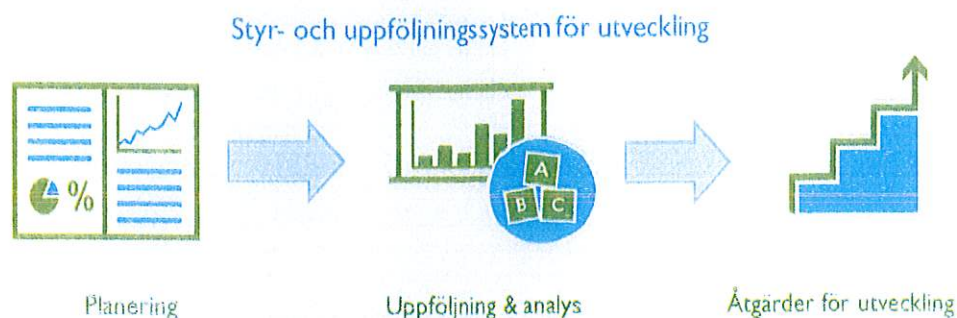
Kommunen har under de senaste åren beaktat "God ekonomisk hushållning" ur både finans- och verksamhetsperspektiv. Kommunen har i maj 2017 antagit en modell för mål- och resultatstyrning. Resultatstyrning syftar till att förflytta fokus på perspektivet i målstyrningen från resurser och aktiviteter till vilka resultat/effekter som uppnås i verksamheternas service till brukaren. Detta innebär att resultatet följs upp ur brukar/medborgarperspektiv. Styr- och uppföljningssystemet utvecklas genom att fokusera på hur man använder resurser och hur man kan utveckla verksamheten via uppföljning och analys.

Mål i resultatstyrning Resultat med tre typer av mått

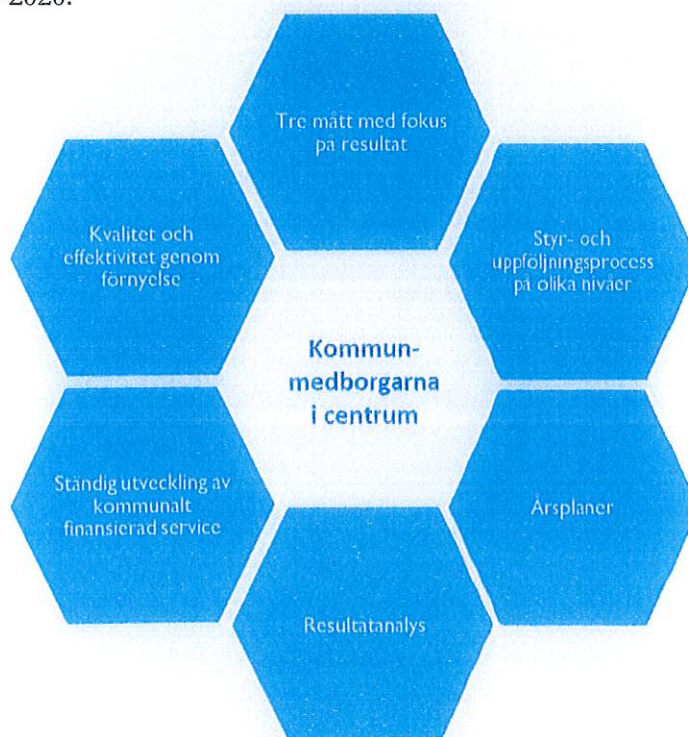

Kvalitet och effektivitet ska utvecklas via uppföljning och analys. Högsta möjliga kvalitet i välfärdstjänster till lägsta möjliga kostnad. Idag finns stora skillnader för både kvalitet och pris mellan och inom kommuner som inte är medvetna eller har en naturlig förklaring.

oh/m

Kommunfullmäktige har fastställt en modell för kvalitetsutveckling i form av mål- och resultatstyrning. Modellen beskriver hur mål- och resultatstyrningen ska fungera i kommunen. Modellen ska utgöra styrmodell för nämnder och styrelser avseende planering, uppföljning, analys och åtgärder. Modellen ska under 2017 kommuniceras och förankras för att kunna tillämpas från och med 2018 års budgetprocess, i enlighet med direktiv och anvisningar för budget 2018 och plan 2019-2020.

Kommunens välfärdstjänster levereras av både kommunens egen produktion och andra företag/utförare. Utförarna ges samma ekonomiska förutsättningar och konkurrerar på en gemensam marknad med kvalitet. Resultat ska mätas och analyseras hos alla utförare för att ge förutsättningar för en ständig utveckling.

Kvalitet och effektivitet handlar om att utifrån medborgares och brukares perspektiv genom förnyelse utveckla kvaliteten på välfärdstjänsterna till lägsta möjliga kostnad. Samverkan/samarbeten, processkartläggningar, digitalisering är exempel som har blivit vanligare att använda för många som vill effektivisera.

gh h

För att underlätta arbetet med mål- och resultatstyrning i kommunen har ett projekt med utveckling av ett webbaserat stödsystem för kommunens mål- och resultatstyrning påbörjats under 2017. Syftet är att synliggöra målarbetet och vara ett stöd för den dagliga verksamhetsstyrningen i hela organisationen.

I enlighet med budgetdirektiv 2018 arbetar vi vidare med att bli nominerad till årets kvalitetskommun år 2021. Ett internt utvecklingsarbete som berör huvudområdena i Kommunkompassen påbörjades under 2017 och ska enligt plan avslutas under första delen av 2018. Därefter har vi under hösten 2018 för avsikt att genomföra Kommunkompassen under ledning av SKL. Bedömningen görs mot bakgrund av teorier med betoning på mål- och resultatstyrning, decentralisering och medborgar- respektive brukarorientering. Bedömningarna görs med utgångspunkt från åtta huvudområden:

- Offentlig och demokrati
- Tillgänglighet och bemötande
- Politisk styrning och kontroll
- Ledarskap, ansvar och delegation
- Resultat och effektivitet
- Kommunen som arbetsgivare
- Ständiga förbättringar
- Kommunen som samhällsbyggare

År 2018 kommer Österåkers kommun genomföra Kommunkompassen för att 2019 lämna ansökan om att bli nominerad till årets kvalitetskommun år 2021.

Målbilagor

Nämnderna har i sina förslag till budget 2018, plan 2019-20, presenterat de resultatmål och resultatindikatorer som man tagit fram för att bidra till att uppfylla kommunens inriktningsmål. Nämndernas måldokument har utvecklats sedan tidigare år och många mål och indikatorer har uppdaterats och förändrats. Det kan förklara varför det saknas uppgifter för utfall 2016 samt resultat för 2017. Dock borde man i samband med att man beslutade om nya resultatmål, även beslutat om en resultatindikator och målnivå. Det återstår även en del arbete med kopplingen mellan resultatmål och indikatorer. En del indikatorer har en tendens att mäta aktiviteter och prestationer snarare än resultat och effekt. Nämndernas målarbete är under utveckling (framför allt KF:s inriktningsmål nr. 6 och 7) och innehåller, förutom de som redovisas i detta dokument och bilagor till KF, ett antal resultatmål och indikatorer som man anser behövas på nämndnivå. En sammanställning av nämndernas resultatmål och indikatorer i förhållande till KF:s inriktningsmål, redovisas i bilaga 23.

Resultatindikatorerna för service och bemötande är utvecklade så att de ska ge en bild av vad de kommunmedborgare/brukare som faktiskt är i kontakt med nämnd och förvaltning tycker om den service och bemötande man möts av. Det skapar ett relevant resultat som nämnd och förvaltningen kan förhålla sig till och agera utifrån.

oh

Inriktningsmålen avseende bästa skolkommun och högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning, är kundvals nämnderna särskilt berörda. De kommer även att redovisa resultatet avseende Kommunfullmäktiges indikatorer för dessa inriktningsmål. Övriga nämnder kompletterar arbetet utifrån de möjligheter man har för att påverka måluppfyllelsen.

Övergripande ansvar för trygghetsmålet får anses ligga på Kommunstyrelsen där Trygg i Österåker och säkerhetsfrågorna ligger. De ungas trygghet hämtas i första hand från Skolnämnd och Kultur- och fritidsnämndens redovisningar.

Inriktningsmålet om ett långsiktigt hållbart samhälle utgör utgångspunkt för det arbete som ledde fram till kommunens miljömålsdokument. Huvudansvaret för uppföljning av detta mål ligger på Kommunstyrelsen. De övriga nämnderna har utvecklat sina miljömål jämfört med tidigare och kan inom ramen för sitt uppdrag bidra till ett aktivt miljöarbete.

Program för uppföljning och insyn av verksamhet

I enlighet med kommunens Program för uppföljning och insyn av verksamhet som utförs av privata utförare på uppdrag av Österåkers kommun ska alla utförare resultat mätas och analyseras för att ge förutsättningar för en ständig utveckling. Det åligger kommunen att minst en gång per mandatperiod upprätta ett program för uppföljning och insyn av de utförare som på kommunens uppdrag, utför en kommunal angelägenhet enligt 3 kap. 16§ i Kommunallagen. Lagstiftningens mål är att

- Förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare
- Öka allmänhetens insyn i privata utförare verksamhet
- Stimulera till ett strategiskt förhållningssätt när privata utförare anlitas

Ett program för uppföljning och insyn har hanterats av Kommunfullmäktige § 4:19 (2015-06-15). Där anges att uppföljningen ska omfatta samtliga utförare vilket innebär att den kommunala egenregiverksamheten även omfattas av programmet. Respektive nämnd ska redovisa resultatet och analysen av uppföljningen i delårsbokslut och verksamhetsberättelse samt göra det tillgänglig för kommunmedborgarna. Det sistnämnda är ett utvecklingsområde för nämnderna.

Internkontrollplan

Respektive nämnd ansvarar enligt Kommunallagen för att internkontrollplaner upprättas samt att en organisation för dess genomförande finns. I enlighet med budgetdirektiven inför arbetet med budget 2018, plan 2019-2020, ska fokusområde för internkontrollen vara ” resultatmål och indikatorer”.

Respektive nämnd har identifierat kontrollmoment och utifrån det upprättat en internkontrollplan. Nämndernas internkontrollplaner innehåller kontrollmoment i enlighet med direktiven genom att de innehåller centrala kontrollmoment för vilka

9/14

budget- och kvalitetsenheten har ett uppföljningsansvar. De flesta nämnderna kompletterar även med kontrollmoment som tar sin utgångspunkt från de processer som man anser viktiga för sin nämnd.

1.3 Strategier för verksamhetsutveckling

Tre strategier för verksamhetsutveckling med syfte att frigöra resurser är att

- ta vara på digitaliseringens möjligheter
- utveckla samverkan av funktioner inom och över kommungränsen
- stödja hållbarhet med förebyggande insatser och samarbete med civilsamhället.

Inom hela välfärdsområdet pågår det omfattande förändringar till följd av utveckling och implementering av ny teknik. Digitalisering ger en möjlighet att möta en stark befolkningsutveckling och samtidigt sänka kostnadsnivån och höja kvaliteten i välfärdstjänsterna.

Digitalisering

Nästa år får Sverige en myndighet för digitalisering. Beskedet ger bättre förutsättningar att växla upp digitaliseringsarbetet. Danmark har haft sin digitala myndighet, Digitaliseringsstyrelsen, sedan 2011 vilket starkt bidragit till nya moderna lösningar i den offentliga sektorn. Nu går Sverige samma väg.

Det kommer att kunna ge oss bättre förutsättningar att utveckla välfärden och att möta framtidens utmaningar som kostnadsökningar, rekryteringsbehov och kvalitetskrav. Digitalisering handlar om att utveckla verksamheterna och att möta medborgarnas krav och förväntningar. Medborgarna är vana vid smarta digitala tjänster och i undersökningar som SKL har gjort är sju av tio positiva till den ökade digitaliseringen i samhället. Men bara två av tio tycker att kommuner, regioner och landsting lever upp till förväntningarna. Det glappet är viktigt att täppa igen. Utvecklingen pågår hela tiden. Det finns i dag en lång rad exempel på arbeten inom alla välfärdens områden som e-tjänster inom socialtjänsten för att öka servicen genom minskade handläggningstider och effektivare administration, som i exempelvis Trelleborg, digitala lösningar för att göra äldreboenden tryggare, som i Västerås, inte minst finns många goda exempel inom skolan. SKL har lyft exempel på hur tekniken, när den fungerar och används på rätt sätt, kan stärka elevernas lärande och vara till stor hjälp i undervisningen och även underlätta bristen på lärare.

2. Budgetförutsättningar inför 2018-2020

2.1 Omvärldsfaktorer

En grundläggande förutsättning för planeringen de kommande åren är att se kommunen i ett omvärldsperspektiv. För kommuner liksom företag spelar omvärlden i ett internationellt, nationellt och regionalt perspektiv en allt större roll. Den ekonomiska situationen i världen, Europa och Sverige påverkar kommunens ekonomiska förutsättningar på både kort och lång sikt.

Khoban

Enligt Regeringens bedömning är den globala tillväxten idag visserligen under genomsnittet för 2000-talet. Men konjunkturuppgången i världen fortsatte under 2017 med en snabbare ökning av industriproduktion och världshandeln. Det ser ut att bli en något starkare tillväxt 2017 och 2018 i de länder som är viktiga för Sveriges utrikeshandel, vilket bidrar till en starkare svensk export 2018. Regeringen bedömer i budgetpropositionen att tillväxten i Sverige blir stark, 3,4 procent år 2017 respektive 2,6 procent år 2018 (kalenderkorrigerade siffror). Aktivitetsnivån i den svenska ekonomin har varit hög de senaste åren och det fortsätter ett tag till. Det är framförallt de inhemska delarna i ekonomin som utvecklats starkt.

Regeringen väntar sig att den starka utvecklingen på arbetsmarknaden håller i sig. Antalet sysselsatta väntas fortsätta öka snabbt 2017 och även relativt snabbt 2018. Sysselsättningsgraden, dvs. andelen sysselsatta i befolkningen i arbetsför ålder har ökat kraftigt. Den starka konjunkturutvecklingen och regeringens åtgärder medför en ökad efterfrågan på arbetskraft och arbetslösheten bedöms minska till 5,9 procent år 2018. Inflationstakten mätt som KPIF, inflationen med fast bostadsränta, vilket är det mått som riksbanken numera följer, väntas stabilisera sig på knappt 2 procent. Prognosen för den makroekonomiska utvecklingen är som sådan alltid osäker. En sämre utveckling i omvärlden, exempelvis försämrat säkerhetspolitiskt läge, eller en inbromsning i den kinesiska ekonomin, skulle medföra en svagare utveckling i den svenska ekonomin. Regeringen påpekar också att det råder stor osäkerhet kring arbetslöshetsprognosen.

Regeringen har en starkare utveckling av arbetade timmar än SKL senaste bedömning framförallt under perioden 2017-2019. Till en mindre del motverkas detta av att SKL räknar med snabbare lönehöjningar.

SKL:s bedömning är att ekonomin fortsätter att växa det närmaste året, så långt som prognosen sträcker sig. Därefter innebär SKL:s framskrivningsmetod att ekonomin återgår till ett konjunktorellt normalläge under 2019. Det innebär med nödvändighet att tillväxttalen blir betydligt lägre efter 2018.

Vilken väg konjunkturen i verkligheten kommer att ta vet ingen nu. Det kan både bli en mer ihållande högkonjunktur eller en snabbare nedgång. För en fortsatt högkonjunktur talar de tecken på en något bättre tillväxt i omvärlden och att det trots allt finns vissa möjligheter att öka sysselsättningen i gruppen utrikes födda. Man vet dock av erfarenhet att den internationella utvecklingen snabbt kan ta en annan och svagare utveckling. Den inhemska utvecklingen rymmer också stor osäkerhet. Bostadsbyggandet har bidragit starkt till tillväxten men kan knappast öka nämnvärt från nuvarande nivåer. Hushållens höga belåning innebär en stor risk om priserna på bostäder av något skäl faller.

Trots ett alltmer ansträngt arbetsmarknadsläge beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Tolvmånaderstalen för KPI har tillfälligt nått över 2 procent, men en starkare krona gör att inflationen pressas tillbaka under nästa år.

Resursutnyttjandet i svensk ekonomi beräknas stabiliseras på en hög nivå nästa år. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras. BNP, sysselsättning och skatteunderlag utvecklas dessa år därför svagare än normalt. BNP-ökningarna begränsas till runt 1,5 procent samtidigt som antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin stagnerar enligt SKL:s bedömning.

Utvecklingen av samhällsekonomin påverkar kommunernas och landstingens ekonomiska förutsättningar och verksamhet. Kommunsektorn är i mycket stor utsträckning beroende av skatteunderlagsutvecklingen i så väl den egna kommunen som i riket. En positiv utveckling av hela samhällsekonomin är viktig då den dominerande inkomstkällan utgörs av skatteintäkterna. Kommunernas kostnader för demografin blir högre eftersom antalet barn och äldre ökar. Samtidigt ökar inte antalet personer i yrkesverksam ålder, 20-64 år, lika mycket. Ett stort behov av investeringar kommer att påverka kostnaderna för kommunerna de närmaste åren. En annan faktor som kan avgöra hur kommunernas kostnader utvecklas de närmaste åren är hur väl sektorn lyckas med integrationen. Det är kommunernas uppgift att effektivisera verksamheterna genom förnyelse (exempelvis digitalisering, processkartläggning och samverkan).

Österåkers kommun ska vara en valfrihetskommun präglad av mångfald av utförare. Kommunens välfärdstjänster levereras av både andra företag/utförare och kommunens egen produktion. Detta gäller såväl inom förskolor och skola som inom vård och omsorg samt stödtjänster som städ, transport m.m. Andelen av verksamheten i egen regi har utvecklats i olika verksamhetsområden enligt nedan:

Verksamhet	2006	2016
Förskola	75%	63%
Grundskola (1-9)	83%	65%
Gymnasieskola	42%	29%
Hemtjänst	88%	9%
Äldreboende	85%	15%
LSS-boende	98%	70%
Fritidsgårdar	100%	100%

All kommunal verksamhet kan utmanas utom myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner. Både ”Regelverk och tillämpningsföreskrifter för utmanarrätt” och ”Riktlinjer för hantering av personalinitiativ till överlåtelse av kommunal verksamhet” har hanterats av Kommunfullmäktige.

Kommunen välkomnar initiativ från utomstående och egna medarbetare att utmana kommunen i syfte att överta verksamhet i andra driftsformer. Uppdraget från Kommunfullmäktige kan ses som en del av ambitionen att förändra och utveckla kommunens verksamhet genom att öka mångfalden i utbudet av tjänster och därmed öka valfriheten samtidigt som skattebetalarnas medel används på effektivast möjliga sätt.

Gemensamt för samtliga aktörer och leverantörer av välfärdstjänster är uppdraget att ha medborgarnas bästa i fokus. Detta ska säkerställas via program för uppföljning och insyn.

2.2 Skatteintäkter och statsbidrag

Kommunernas skatteintäkter är direkt beroende av hur de beskattningsbara förvärvsinkomsterna, det vill säga i huvudsak lönesumma och transfereringsinkomster, utvecklas. Enligt skatteverkets underlag för inkomstår 2016 ökade skatteunderlaget i riket med 4,4 % och i Österåker med 4,9 %. Regeringen har bedömt att skatteunderlaget för åren 2016 och 2017 kommer att uppgå till en ökningstakt med 5,0 respektive 5,2 procent. Regeringens aktuella bedömning av uppräkningsfaktorerna är 4,9 % för år 2016 och 4,8 % år 2017 samt 5,4 % för år 2018. Dessa uppräkningsfaktorer styr de preliminära förskottsbetalningarna av skatteintäkter för år 2018. En förändring av uppräkningsfaktorn med en procentenhet för Österåker innebär att skatteintäkterna förändras med ca 18 Mkr.

2.3 Bostadsbyggande

Utställning av Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUF 2050) pågår fram till 3 november 2017. Enligt förslaget kommer antal invånare att öka med drygt 1,1 miljoner till cirka 3,4 miljoner i länet i år 2050. Detta innebär en ökning på nästan 50 %. Bostadsbeståndet beräknas öka från 1 000 000 bostäder till cirka 1 600 000 bostäder 2050 i länet.

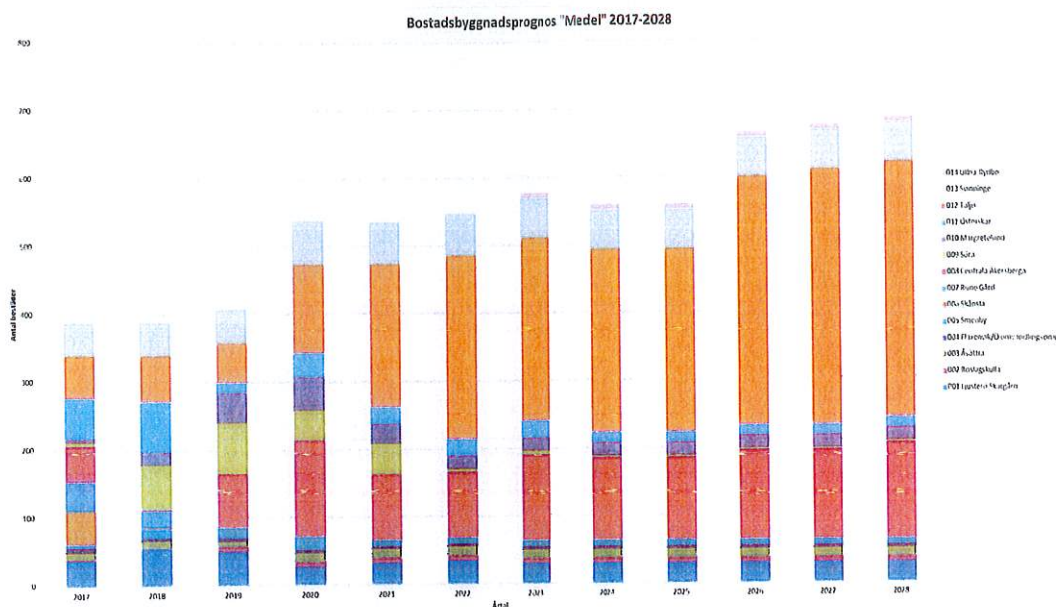
Upprättandet av ny översiktsplan är en del i arbetet med att bedriva en långsiktig strategisk planering av mark- och vattenanvändning i Österåkers kommun. Planeringen ska bidra till en hållbar utveckling i kommunen samt främja en ändamålsenlig planering utifrån kommunens vision. Österåkers kommun har sedan 2014 arbetat för uppdatering av översiktsplanen. Under hösten 2017 ska förslaget ställas ut för granskning och beslutet förväntas fattas av Kommunfullmäktige under 2018.

Befolkningsutvecklingen är bl.a. beroende av byggandet av nya bostäder. Kommunen är också beroende av byggföretagens vilja och ekonomiska förutsättningar samt den efterfrågan som finns att flytta till Österåker.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har uppdaterat en bostadsförsäljningsplan för Österåkers kommun som avser perioden 2017-2028. Avstämning kring planens innehåll och riktlinjer har skett med exempelvis berörda på ekonomienheten. Socialförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen, Armada samt med regionala aktörer. I samband med kommande samråd kring den nya översiktsplanen finns möjlighet till ytterligare avstämning kring riktlinjerna för bostadsförsäljningen, i och med att de föreslås ingå i översiktsplanen.

Kommunen fortsätter att planera för att möta behovet av nya bostäder de närmaste tio åren i takt med att Stockholms läns befolkning växer.

Nedanstående diagram visar bostadsbyggandsprognos under 2017-2028. Stor del av bostadsbyggandet kommer att ske i centrala delen av Åkersberga tätort och västerut, genom bland annat utveckling av Kanalstaden och Näshalvön. Bostadsbyggandsprognos 2017-20 innebar 400 bostäder per år i Österåker. Under perioden 2020-2028 fortsätter bostadsbyggandet att öka till 600 bostäder om året.

Österåker tillsammans med Stockholms läns landsting, Stockholms stad, Huddinge, Vallentuna, Täby och Solna ingår i Sverigesförhandlingen för förbättrad kollektivtrafik och ökad tillgänglighet i Stockholmsregionen. För kommunens del är en förlängning av Roslagsbanan till Stockholm City. I Åkersberga och längs Roslagsbanan till T-centralen via Odenplan och planeras cirka 7 000 bostäder tillkomma till 2035. Roslagsbanans förlängning projektstartar senast 2026 och kan öppnas för trafik 2038. Österåkers del av finansiering beräknas med 553 miljoner kronor som kommer att finansieras genom de byggrätter som uppkommer i de detaljplaner som ligger till grund för vårt bostadsåtagande.

2.4 Demografiska förändringar

Befolkningsutvecklingen har stor betydelse för kommunen, eftersom den påverkar behov och efterfrågan av de kommunala tjänsterna. Invånarantalet påverkar även storleken på skatteintäkter, generella statsbidrag och det kommunala utjämningsystemet. Det är också av betydelse hur fördelningen och utvecklingen är mellan olika åldersgrupper. Eftersom delar av utjämningsystemet finansieras inom kommunkollektivet är det av betydelse hur befolkningsförändringarna blir på riksnivå.

Befolkningsutvecklingen är beroende av byggande av nya bostäder. I åldersgrupperna upp till med 18 år har kommunen en högre andel personer än både riket och länet i genomsnitt. I åldersgrupperna från 65 år och uppåt har

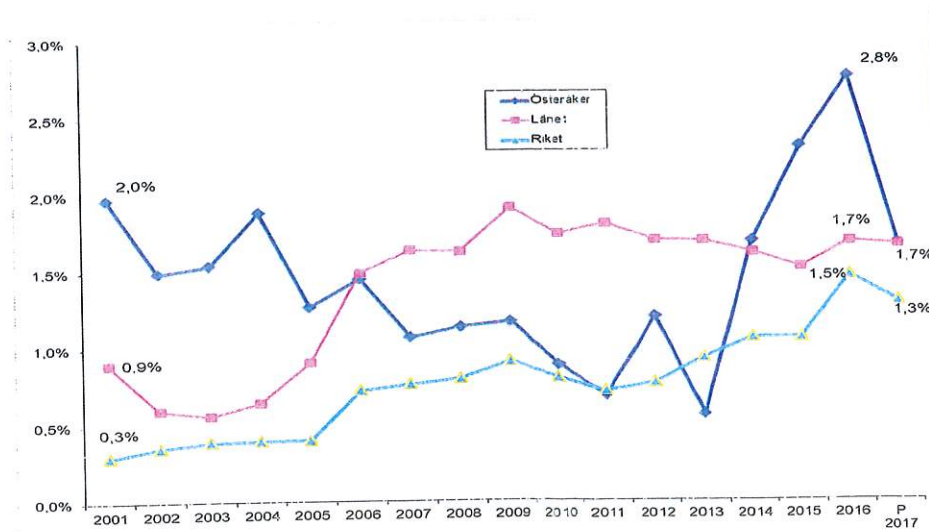
Handwritten signature or initials in blue ink.

däremot kommunen lägre andel personer än rikssnittet men högre än snittet i Stockholms län. Enligt befolkningsprognosen ökar dock de äldre kontinuerligt de kommande åren, såväl nominellt som andelsmässigt.

Enligt kommunens befolkningsprognos 2017 kommer befolkningen i Österåkers kommun att öka med ca 3 800 personer under 2018-2020, dvs. med drygt 1 200 personer per år. Andelen 20-64 åringar beräknas öka från 55,3% till 55,8% under 2016-2020. I följande sammanställning redovisas den befolkningsutveckling som bedöms bli aktuell under de närmaste åren. Tabellen avser förhållanden den 31 december respektive år.

Kommunens befolkningstillväxt har varit högre än rikets snitt men lägre än länets snitt. Undantaget var år 2011 och 2013 då kommunens befolknings-tillväxt var i ungefär samma takt som riket. Under 2014 - 2016 var kommunens befolkningstillväxt högre än både rikets- och länets snitt. För år 2015 blev kommunens befolkningstillväxt 2,8 % vilken var högre än både rikets (1,5 %) och länets (1,7 %) snitt.

Enligt de senaste uppgifterna från SCB kommer antal invånare i Österåker för år 2017 utvecklas lägre än kommunens befolkningsprognos för 2017. I beräkningen av skatteintäkterna för perioden 2018-2020 har hänsyn tagits till de senaste uppgifterna från SCB. Antal invånare i Österåker per 2017-08-31 är 43 775 dvs. en ökning med 482 jämfört med 2016-12-31. Ökningen för 2017 kommer att bli ca 1,67 % jämfört med 2016. Detta är högre än riket och ungefär samma nivå på länet. Följande diagram visar kommunens befolkningsförändring under 2001- prognos 2017 i förhållande till både Länet och Riket.

Enligt befolkningsprognosen ökar andelen i olika åldersgrupper mellan 8% till 23 % under perioden 2016-2020. Andelen av befolkningen som befinner sig i förvärvsarbetsålder, här definierad som 20-64, kommer att öka med 12 % under motsvande period.

97 07

Text	Ålder	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020
Nyfödda	0 år	429	478	485	515	540	575
<i>Förändringar i %</i>			11,4%	1,5%	6,2%	4,9%	6,5%
Förskolebarn	1-5 år	2 721	2 716	2 779	2 875	3 042	3 179
<i>Förändringar i %</i>			-0,2%	2,3%	3,5%	5,8%	4,5%
Skolbarn	6-15 år	6 050	6 249	6 382	6 461	6 442	6 532
<i>Förändringar i %</i>			3,3%	2,1%	1,2%	-0,3%	1,4%
Gymnasium	16-19 år	2 003	2 039	2 126	2 204	2 402	2 533
<i>Förändringar i %</i>			1,8%	4,3%	3,7%	9,0%	5,5%
Förvärvsarbetande	20-64 år	23 289	23 939	24 587	25 303	25 947	26 901
<i>Förändringar i %</i>			2,8%	2,7%	2,9%	2,5%	3,7%
Pensionärer							
Yngre	65-79 år	6 188	6 336	6 430	6 488	6 554	6 591
<i>Förändringar i %</i>			2,4%	1,5%	0,9%	1,0%	0,6%
Äldre	80-w år	1 450	1 536	1 611	1 704	1 813	1 919
<i>Förändringar i %</i>			5,9%	4,9%	5,8%	6,4%	5,8%
Hela befolkningen		42 130	43 293	44 400	45 550	46 740	48 230
<i>Förändringar i %</i>			2,8%	2,6%	2,6%	2,6%	3,2%
<i>Förändringar</i>			1 163	1 107	1 150	1 190	1 490

Befolkningen år 2018 jämfört med år 2017 förändras enligt följande:

Förskolebarn (1-5 år) ökar med 96 barn, grundskolan (6-15 år) ökar med 79 elever, gymnasieskolan (16-19 år) ökar med 78 elever, Äldreomsorg (över 65 år) ökar med 151 personer varav 93 personer över 80 år.

En justering av volymer inom vissa nämnder har gjorts under oktober då antal invånare per augusti månad har utvecklats lägre än prognosen för 2017. Detta påverkar kommunalskatt, utjämningsystemet samt nämndernas kostnader för volymer.

För att skapa förutsättningar för god resursplanering är det viktigt att utvidga analysen till att även omfatta de som bor i kommunen men inte är folkbokförda. Förutom osäkerheten kring hur många nya asylsökande som väntas till landet framöver, och därmed till kommunen, tillkommer osäkerhetsmomentet kring hur snabbt Migrationsverket kan avgöra asylärenden.

2.5 Nya regler

• Ny kommunallag

Riksdagen antog genom beslut 2017-06-20 en ny kommunallag som träder i kraft 2018-01-01. En viktig förändring är att kommunstyrelsens befogenhet förstärks. Fullmäktige får besluta under vilka förhållanden styrelsen får överta en annan nämnds ansvar och befogenheter. Vidare har rollen som kommunens ledande tjänsteman tydliggjorts men politiker behåller friheten att styra politiska processen.

OK PM

Några andra nyheter ur lagen

- 1- kommuner och landsting kan besluta om att låta kommunal- och landstingsråd vara föräldralediga
- 2- den kommunala anslagstavlan ska framöver vara webbaserad. Kommuner är inte längre skyldiga att annonsera i lokaltidningar om sina sammanträden
- 3- förslaget till budget för revisorernas verksamhet ska upprättas av fullmäktiges presidium.

- **Översyn av ersättning till kommuner för s.k. dold mervärdesskatt
En särskild utredare**

Utredningen för översyn av ersättning till kommuner och landsting för s.k. dold mervärdesskatt överlämnade den 2 november 2015 sitt slutbetänkande till regeringen. Utredningens uppdrag har varit att se över den ersättning som kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund får för s.k. dold mervärdesskatt vid upphandling av eller bidragsgivning till verksamhet inom sjukvård, tandvård, social omsorg, utbildning och vid hyra av lokaler för vissa boendeformer. Utgångspunkten ska vara att förslag till ändringar i regelverket ska syfta till konkurrensneutralitet vid valet mellan att bedriva verksamhet i kommunal eller privat regi.

Den statliga ersättningen till kommuner och landsting lämnas sedan 1991 som huvudregel med en schablon på 6 procent av kostnaden.

För utbildningsområdet visar utredningens beräkningar enligt nedan:

Förskola	3,8 %
Grundskola	5,8 %
Fritid	4,1 %
Gymnasium	7,3 %

- **Utjämningsystem**

En särskild utredare ska löpande följa upp det nya skatteutjämningsystemet. I utredningen ingår att analysera om det finns strukturella kostnadsskillnader som inte beaktas i utjämningsystemet. I syftet att värna utjämningsystemet har regeringen tillsatt en parlamentarisk kommitté med uppdrag att utvärdera och utreda systemet för kommunalekonomisk utjämning.

- **Översyn av assistansersättningen och LSS**

Regeringen har utsett en särskild utredare för att se över assistansersättningen i socialförsäkringsbalken och delar av lagen om stöd och service (LSS). Syftet med uppdraget är att skapa en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling och mer träffsäkra insatser. Uppdraget ska senast redovisas den 1 oktober 2018. Kommunerna finansierar de första 20 timmarna per vecka. I Österåkers kommun finns ungefär 60 personer inom insatsen "Personlig assistans" enligt SFB.

mkh

- **Redovisning av pensionskostnader och förslag till ny kommunal redovisningslag**

Utredningen föreslår bl.a. att hela pensionsåtagandet ska redovisas i balansräkningen enligt fullfundsmodellen. Förslaget innehåller i övrigt ett flertal förändringar jämfört med nuvarande lagstiftning, exempelvis tydligare reglering av innehållet i förvaltningsberättelsen och den sammanställda redovisningen, samt vissa förändringar av värdering av finansiella tillgångar m.m. Lagen kan träda i kraft fr o m 2019.

Kommunal redovisningslag kommer att utvecklas med följande punkter

- Nytt namn – Lag om kommunal bokföring och redovisning
- Ny struktur och indelning av kapitel och paragrafer
- Delvis ökad detaljreglering, ofta med innebörden att vissa av RKR:s rekommendationer blivit lag

- **Förvärv av aktier i Inera AB**

Sedan styrelsen för SKL den 7 oktober beslutade att godkänna att SKL Företag AB förvärvar Inera AB, har nu samtliga landsting och regioner tagit beslut om att sälja merparten av sina aktier i företag till SKL Företag AB. Förvärvet trädde i kraft den 16 mars 2017. Därmed kan nu samtliga kommuner erbjudas att förvärva fem aktier till ett värde av 42 500 kronor i Inera AB och på så sätt bli delägare i företaget och enklare kunna använda sig av företagets tjänster.

Genom bolaget ska ske samverkan kring gemensamma lösningar, gemensam infrastruktur och stöd för digitalisering. Några exempel på tjänster och lösningar för kommuner är handläggning av ekonomiskt bistånd, digitalt bibliotek för barn och unga, förenkla för den som vill starta företag eller enklare bokning av lokaler. ...Kommunfullmäktige har fattat beslut att Österåkers kommun ska vara med. (KF § 5:7/2017-06-19.)

- **Studiestartsstöd**

Stödet består av bidrag utan inslag av lån. Stödet ska vara ett redskap som kommunerna kan använda inom ramen för deras befintliga uppdrag att verka för att vuxna deltar i utbildning. Kommunen ska pröva och fatta beslut om vilka personer som uppfyller vissa av villkoren för stödet och Centrala studiestödsnämnden (CSN) ska fatta beslut om övriga förutsättningar och betala ut stödet. Varje kommun som anmält intresse för att använda sig av stödet får en årlig resursram för studiestödet och stödet lämnas i mån av tillgängliga medel. Österåkers kommun ingår i kunskapscentrum- Nordost (KCNO) med ett gemensamt kansli för myndighetsuppdrag bl.a. studie- och yrkesvägledning. Hantering av studiestartsstöd samordnas inom KCNO. Kommunerna har var för sig anmält till CSN att man önskar ansluta sig till studiestartsstöd.

• **Extratjänster**

Regeringen har planerat att ge kommuner och landsting möjlighet att söka medel för att införa s.k. extratjänster då man satsar på att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Extratjänster är en anställningsform för personer som har svårt att få jobb även på en gynnsam arbetsmarknad. Staten betalar hela lönen för dessa personer, för att möjliggöra att fler får in en fot på arbetsmarknaden.

Detta innebär att kommunerna kommer att få bidrag år 2018 om de anställer ett visst antal med hjälp av extratjänster. De extra pengarna kommer att kunna användas fritt av kommun och lansting, De kan till exempel gå till att anställa fler i skola, vård och omsorg, men också till ökade möjligheter till handledning vid nyanställningar eller insatser för att förbättra arbetsmiljön. (För Österåkers del cirka 1 843 tkr för 26 personer).

• **Lokalersättning**

Inför budget 2018 har lokalersättning inom förskoleklass, grundskola och fritidshem setts över. Utgångspunkt för översynen har varit likvärdighet för alla huvudmän/utförare och hållbarhet med hänsyn till befolkningsprognos som visar att antal elever ökar och nya skolor bör byggas. Intresse för etablering av nya friskolor i kommunen och utbyggnad/ombyggnad av vissa kommunala skolor har beaktats.

Österåkers kommun har för närvarande lokalpeng som byggs på genomsnittliga hyreskostnader för kommunala skolor. Lokalpengen är på två nivåer (F-5 och 6-9) och en nivå på fritidsverksamhet. Friskolor får utöver lokalpengen momskompensation enligt skollagen. Ombyggnation och tillbyggnation har varit aktuellt inom kommunala skolor och kommer att fortsätta t.ex. I Österskärsskolan och Skärgårdsstadsskolan under 2018-2019. Dessa ombyggnationer/tillbyggnationer påverkar i sin tur hyreskostnaderna och därmed lokalpengen till alla utförare. Inför 2018 har finansiering för skolornas underhåll ökat i samråd med Armada vilket innebär bättre förutsättningar för att underhålla äldre skolor.

Med hänsyn till ovanstående faktorer kommer kommunens hyreskostnader för 2018 höjas med ca 8,7 Mkr som i sin tur påverkar lokalpengen (ca 20%) och skolpengen som helhet (ca 2%). Finansiering av denna del sker inom Kommun fastighet AB inom Armada. Österåkers kommun kommer att stå för ökade hyreskostnader avseende ombyggnationer/tillbyggnationer av t.ex. Österskärsskolan och Skärgårdsstadsskolan.

För närvarande är lokalpeng inom grundskola ungefär samma som vissa grannkommuner (Täby, Vallentuna) och nivån för 2018 skapar förutsättningar för att kunna finansiera nya skolor oavsett vilken huvudman som kommer att driva verksamheten. I fortsättningen kommer Österåkers kommuns lokalpeng inom grundskolan ligga på två nivåer (F-5 och 6-9) samt en nivå för fritidshemsverksamhet på samma sätt som år 2017. Momskompensation för

qh

pengen som helhet till friskolor beräknas med 6 % enligt skollagen. Momskompensationen varierar mellan olika typer av kostnadslag (personalkostnader noll %, lokaler 25 %, böcker 6 %, livsmedel 12 %).

Merkostnader för den nya modellen uppskattas till ca 3,5 Mkr ur koncernperspektiv.

- **Hemsjukvård**

Kommunal hemsjukvård 2020 förbereds i Stockholms län. Det enda län i Sverige som ännu inte lämnat över hemsjukvården i kommunernas regi. Vid ett beslut om genomförande ska övertagandet förberedas i Österåkers kommun.

- **Lagen om samverkan vid utskrivning**

En ny lag träder i kraft 1 januari 2018, lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (LUS). Lagen innebär att ansvaret för en utskrivningsklar patient ska övertas av kommunen inom tre dagar från det att patienten är utskrivningsklar, jämfört med fem vardagar idag. En samverkansöverenskommelse mellan landstinget och kommunerna i Stockholms län tas fram för 2018 och 2019. Detta kan medföra en ökad kostnad både för myndighetsutövning och för köp av verksamhet.

- **Obligatorisk lovskola**

Regeringen har planerat att göra det obligatoriskt för kommuner och övriga skolhuvudmän att anordna lovskola. Lovskolan ska erbjudas till alla elever i årskurs åtta och nio som riskerar att få F- alltså icke godkänt i betyg, samt elever som har gått ut grundskolan, men som saknar nationellt gymnasieprogram.

Reformen ska finansieras genom att regeringens anslag till det kommunala utjämnningssystemet ökar med 60 Mkr fr.o.m. 2018. (För Österåkers del cirka 260 tkr fr.o.m. 2018).

- **Rätt till behörighetsgivande utbildningar inom Komvux**

Under år 2016 fanns det medel (under ett år) för 8 599 årselevplatser fördelade som s.k. kunskapslyftsplatser. De har kunnat användas för både teoritiska och yrkesinriktade platser. Inför 2017 planeras i stället att införas så kallade behörighetsgivande utbildningar. Den består dels av en rättighet för elever som saknar grundläggande behörighet för högskolestudier att läsa in den inom vuxenutbildning. Den består också i en rätt att läsa in särskild behörighet för högskola och särskilda förkunskapskrav för yrkeshögskola inom vuxenutbildningen. Reformen ska finansieras genom att regeringens anslag till det kommunala utjämnningssystemet ökar med 530 Mkr fr.o.m. 2017. (För Österåkers del cirka 2,3 Mkr. Det är svårt att på förhand uppskatta vilka utbildningsvolymerna som en sådan rättighet medför).

97/14

• **Behovsstyrd administration**

Behovsstyrd administration är ett "Köp & säljsystem" som togs i bruk 2010 för att fördela ut kostnader för kommunens overheadfunktioner. Utifrån förvaltningarnas behov och användande ska berörda enheter fördela kostnader genom fördelningsnycklar till förvaltningarna. Fördelningsnycklarna ska tas fram med hänsyn till faktiska kostnader ur ett kundperspektiv. Systemet skapar en viss frihet att påverka sina egna kostnader då det faktiska användandet styr fördelningen.

Syftet med systemet är att kommunens kostnader för administration ska effektiviseras och konkurrensneutraliteten för produktionsstyrelsen beaktas. Det innebär att respektive förvaltning påverkar och står för kommunens gemensamma kostnader.

Fördelningsnycklarna har uppdaterats inför budget 2018. Inför budget 2018 har två tjänster (fastighetstrateg och lokalanpassare) organiserats inom samhälls-byggnadsförvaltningen medan verksamheten "Trygghetsåtgärder" ingår i kommunstyrelsens kontor. Kostnader för administration bör sänkas via förnyelse bl.a. digitalisering under 2018-2020. I de preliminära ramarna för 2018 har fördelade kostnader i fasta priser för 2018 minskat med 3,9 Mkr (varav 2,3 kapitalkostnad) jämfört med 2017.

• **Regeringen budgetproposition**

Den 20 september presenterade regeringen 2017 års budgetproposition. Kort sammanfattning av viktigaste förslagen:

A- 425 miljoner införs som bidrag till arbete mot långtidsarbetslöshet, via s.k. extratjänster.

B- En miljard riktas till skolområdet för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling år 2018. År 2019 riktas 3,5 miljarder och år 2020 riktas 6 miljarder.

C- 500 miljoner riktas som en jämlikhetspeng till skolan år 2018.

D- 500 miljoner riktas till socioekonomiskt eftersatta kommuner

E- Ytterligare 250 miljoner till förstärkt bemaning inom den sociala barn- och ungdomsvården.

F- Stimulansmedel om 350 miljoner införs för att öka motivationen att delta i daglig verksamhet

G- 300 miljoner satsas för gratis simskola och ytterligare 250 miljoner för avgiftsfria aktiviteter för barn under skollov (200 finns redan i år)

I budgetpropositionen ingår ökade resurser till välfärden som tillförs de generella statsbidragen med 3,5 miljarder 2019 och 7 miljarder från år 2020.

OK

3. Kommunens ekonomiska förutsättningar för perioden 2018-2020

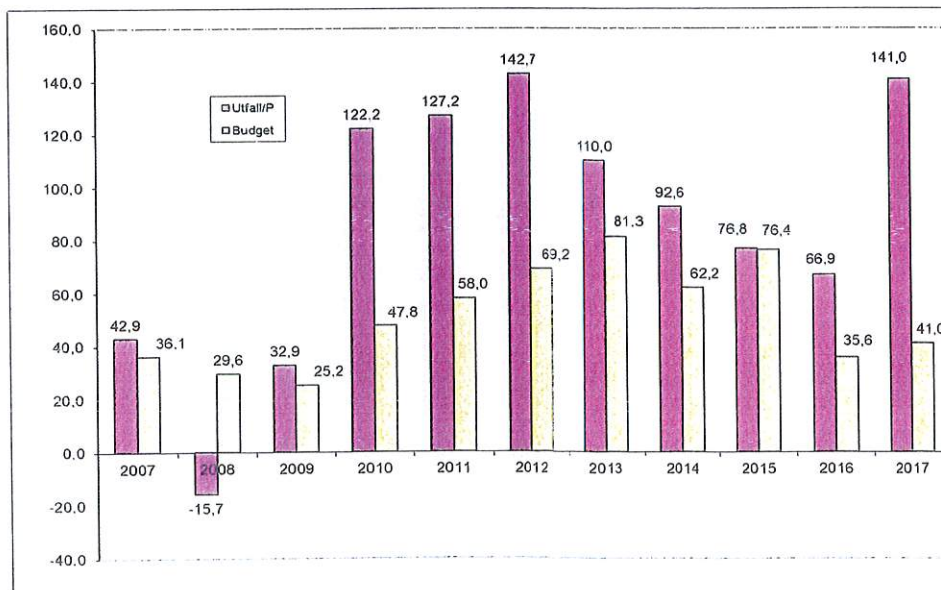
3.1 Ekonomisk utveckling

Kommunen har med stöd av finansiella mål och god ordning på ekonomin haft starka resultat under de senaste åren. Totalt har ca 574 Mkr reserverats för pensionsskulden på ansvarsförbindelsen. Detta motsvarar 79 % av pensionsskulden avseende före 1998. Soliditeten har förbättrats och uppgått till drygt 61 % vid bokslutet 2016 (exkl. Pensionsskuld före 1998). Ytterligare medel kommer att reserveras vid årsredovisning år 2017. Kommunens ekonomiska utveckling har under 2011-2016 sett ut enligt nedanstående tabell.

Text	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Nettokostnader Mkr	1 582	1 632	1 712	1 796	1 902	1 998
Förändring Mkr	38	50	81	84	106	96
Förändring %	2,4%	3,0%	4,7%	4,7%	5,6%	4,8%
Nettokostnadersandel %	93%	92%	94%	96%	97%	98%
Årets resultat Mkr	127,2	142,7	110,0	92,6	76,8	66,9
Soliditet %	64%	65%	67%	68%	65%	61%

Nettokostnader/inv.	39 762	40 522	42 285	43 612	45 149	46 157
Förändring %	1,8%	1,9%	4,4%	3,1%	3,5%	2,2%

Resultatet över en 6-års period (2011-2016) har genomsnittligt uppgått till knappt 6 %. Det ackumulerade resultatet för perioden var ca 616 Mkr, varav ca 332 Mkr reserverat för pensionsskulden och ca. 180 Mkr inom resultatutjämningsreserv. Kommunens finansiella mål har uppfyllts under perioden.

Årets budget och resultat 2008-2016 och prognos 2017, mkr

anpa

Budget för 2017 har upprättats inför en konjunkturell balans och tillväxten i sysselsättning har varit lite stakare än normalt. Skattesatsen har sänkts med 42 öre för 2017 jämfört med år 2016 och resultatbudgeten uppgår till 41 Mkr. I budget 2017 ingår medel för indexuppräknig, volymförändringar och en del extra satsningar inom olika verksamhetsområden. Bokslutsprognosen för 2017 visar på ett överskott om 141 Mkr dvs. 100 Mkr jämfört med budgeten.

Budget 2018 har byggt på att kostnaderna utgör ca 99 % av skatteintäkterna och resultatet uppgår till + 22 Mkr dvs. en budget i balans med en god marginal.

3.2 Skattesats

År 2017 sänktes skattesatsen med 42 öre jämfört med året innan. Österåkers kommun ligger på fjärde plats bland de 26 kommunerna i Stockholms län. För år 2018 sänks kommunens utdebitering ytterligare med 40 öre vilken innebär 17,35 per skattekrona.

Skattekraften (antal skattekronor per invånare) i förhållande till Riket har minskat till drygt 114 % vilken innebär att Österåker får bidrag via inkomstutjämnings-systemet. Enligt skatteverkets preliminära uppgifter för år 2016 har kommunens skattekraft ökat med cirka 2 %, länet med cirka 2,8 % samt riket med drygt 3 %.

3.3 Skatteintäkter och statsbidrag

Utveckling av kommunalskatt och utjämningsystem inkl. statsbidrag för Österåkers kommun redovisas nedan:

År	Utfall 2015	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunalskatt	1 806,3	1 855,3	1 888,9	1 905,7	1 979,7	2 054,6
Förändring Mkr	93	49	34	17	74	75
Förändring %	5,2%	2,6%	1,8%	0,9%	3,7%	3,6%
Utjämningsystem, mm	160,9	190,3	239,4	215,0	256,8	290,4
Förändring %	3	29	49	-24	42	34

Till grund för beräkningarna ligger kommunens skatteunderlagsprognos för riket, 2018 års kostnadsutjämnig, skattesatsen för 2018 som uppgår till 17,35 samt kommunens egen befolkningsprognos och andra lokala faktorer.

Kommunsektorns skatteintäkter ökar förhållandevis i god takt under perioden 2015-2018 med hänsyn till förändringar av skattesatsen och nära normal under 2019-2020. För år 2018 har hänsyn tagits till regeringens förslag om höjt grundavdrag för personer som fyllt 65 år, som kompenseras genom en höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämnig med motsvarande belopp

I år och nästa år växer inhemsk efterfrågan i den svenska ekonomin snabbare än export. BNP förväntas växa med cirka 3 % under 2017 och 2018. Under 2019 och 2020 förutsätts konjunkturläget normaliseras och BNP-ökningar begränsas till runt 1,5 % enligt SKL:s senaste prognos.

an/n

Utjämningsystemet har som huvudsyfte att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner i landet att kunna tillhandhålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden. Utjämningsystemet består i första hand av fyra olika delar: inkomstutjämnning, kostnadsutjämnning, strukturbidrag/avgift och regleringsbidrag/avgift.

Regleringsposten beräknas som enhetligt belopp per invånare. Förändringar i ansvaret mellan kommunsektorn och staten regleras ekonomiskt vid tillämpning av den kommunala finansieringsprincipen.

Utöver de bidrag som finns med i statsbidragspåsen finns det ett antal andra olika riktade bidrag till kommunerna.

- Ersättning för införandet av maxtaxan inom förskolan
- Kvalitetssäkrande åtgärder
- Riktade statsbidrag till vuxenutbildning
- Integration i skolväsendet
- Elevhälsosatsning
- Utbildning i svenska för invandrare (sfi)
- Riktade bidrag för förskoleverksamhet (olika delar)
- Riktade bidrag för skolverksamhet (olika delar)
- Riktade bidrag för äldreomsorg
- Riktat statsbidrag för skolbibliotek
- Riktade stadsbidrag till höjda lärarlöner
- Nya medel för höjd personaltäthet i fritidshemmet
- Rätt till Komvux
- Migration och integration
- Inom Kultur och fritid
- Stödet för energieffektivisering
- Inom Miljö och energi
- Riktat statsbidrag för upprustning av utemiljön
- Investeringsstöd till bostäder för äldre

3.4 Prisutveckling och personalomkostnader

Avtal för lärarnas samverkansråd (Lärarnas riksförbund och Lärarförbundet) gäller tom 2018-03-31 och är nivålost. Vårdförbundet och fysioterapeuterna (Legitimerade Sjukgymnaster) avtal gäller tom 2019-03-31 och är nivålost.

SACO- förbundets tillsvidareavtal är nivålost. Allmän kommunal verksamhets (AKV: Vision, SSR och Ledarna) avtal löper t.o.m. 2020-03-31.

Avtalet för Kommunal gäller tom 2019-04-30. Utrymme för 2018 fastställs av centrala parter ("Märket") och för undersköterskor tillförs ett extra utrymme för 2018 om 150 kr.

oh p n

I takt med att konjunkturläget förbättras och arbetslösheten är knappt 6% under åren 2018-2020 som innebär att löneökningstakten förväntas vara relativt måttlig och prognosen för timlöneutvecklingen 2018 till cirka 3,0 procent.

Indexuppräknings för övriga kostnader beräknas med knappt 2 %. Taxor/avgifter förutom maxtaxan och försäljning av tjänster beräknas med 2 % respektive 2,2 %. Utveckling av KPI under 2018 kommer att bli knappt 2% för år 2018.

Personalomkostnader ska täcka kostnader för arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och kollektivavtalad pension. Personalomkostnader kommer att vara 0,3 % högre än år 2017 dvs. 39 % för de flesta anställda. Höjningen beror på ökade kostnader för avtalspensioner. Det är främst kostnaden för den förmånsbestämda pensionen som ökar. (se avsnitt 3.5 pensionskostnader). Detta blir samma nivå som 2015. För anställda som vid årets ingång fyllt 65 år kommer att vara oförändrade dvs. 22 %

3.5 Pensionskostnader

Kommunens totala pensionskostnader består i stort sett av pensionsutbetalningar för pensionärer, individuell del för nuvarande anställda samt avsättningar för förmånsbestämd pension. Särskild löneskatt på 24,26% inkluderas i alla delarna.

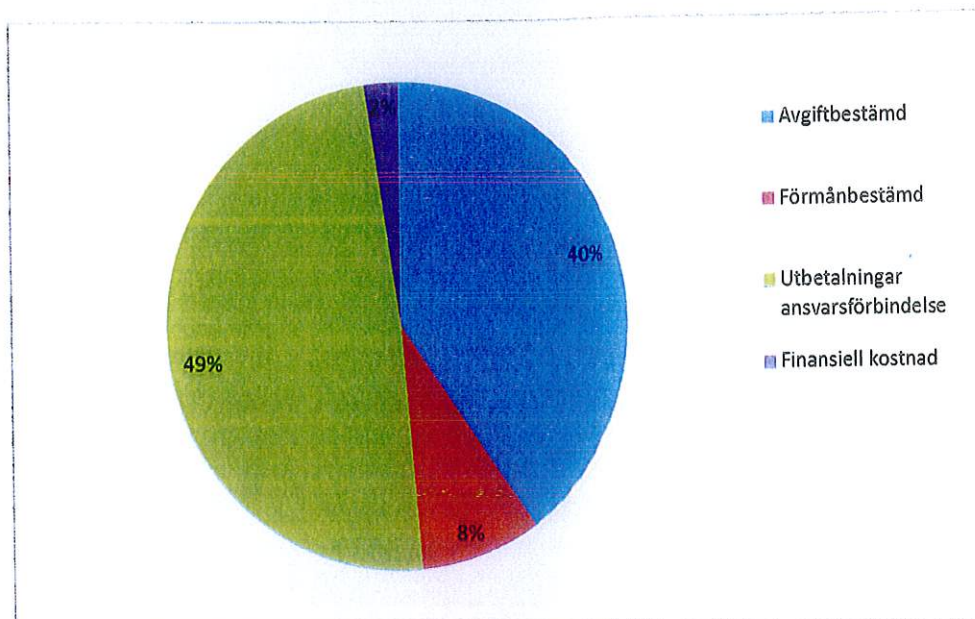
Pensionskostnaderna kommer att öka de närmaste åren. SKL har beräknat ett PO-pålägg motsvarande 7,7 % för att täcka kostnaderna för aktuella anställda. Pensionskostnader består av kollektivavtalet (KAP-kl) av en avgiftsbestämd del om 4,5 % av lönesumman och en förmånsbestämd del. Den förmånsbestämda pensionen utgår på de inkomstdelar som ligger utöver 7,5 inkomstbasbelopp (38 400 kr/mån år 2017) och garanterar en pensionsinkomst av 55 procent i förhållande till slutlig pensionsgrundande inkomst vid full tjänstgöringstid.

Resterande del av pensionskostnaderna dvs. kostnader med avseende före 1997-12-31 finansieras av en s.k. regleringspost för pensionskostnader. För år 2018 har 47 Mkr avsatts för denna regleringspost. Ansvarförbindelsen som är intjänade före 1998 är vid bokslutet 2016 ca 729 Mkr inkl. löneskatt. Kommunen har reserverat cirka 574 Mkr för att lindra den ekonomiska belastningen under de år då pensionsutbetalningarna ökar kraftigt. Enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel har medel på 130 Mkr placerats.

Som framgår av den nya utredningen ska hela pensionsåtagandet redovisas i balansräkningen enligt fullfundsmodellen. På detta sätt gällande modell (blandamodellen) kommer att avvecklas. En ny lagstiftning kan träda i kraft den 1 januari 2019.

Pensionskostnader kan fördelas på fyra olika delar, avgiftbestämd och förmånbestämd (över 7,5 IBB), gamla utbetalningar avseende före 1998 samt finansiella kostnader för pensionsskulden. Som framgår av nedanstående diagram avser ungefär 50 % av kommunens pensionskostnader utbetalningar för ansvarförbindelse.

97/1

3.6 Pengnivåer

Kundvalnämnderna har framtagit peng för olika verksamheter enligt Kommunstyrelsens direktiv och anvisningar. Pengen ska gälla för både den egenutförda verksamheten och de externa utövarna. Gymnasiepengen styrs av Länsprislistan. Pengnivåer för olika verksamheter redovisas som bilagor. Peng för olika verksamheter exkl. lokalersättning, höjs enligt nedan:

Förskola 3-5	4,0%	Vård- omsorg	2,0 %
Förskola 1-2	2,0%	Fritidshem	4,3 %
Grundskola F-5	2,7%	Grundskola 6-9	4,2 %

Ökningen av peng för grundskolan inkl. lokalpeng blir större och varierar mellan 4,4 % till 6,2 %. För fritidshem inkl. lokal blir 6,5 %.

Gymnasiepeng styrs i stort sett av länsprislistan som beräknas höjas med 1,8 %. Peng inom musikskolan 1,4 % enligt Kultur- och fritidsnämndens förslag. Peng för övriga verksamheter och icke pengrelaterade verksamheter räknas upp med 2 % jämfört med innevarande år. Hänsyn har tagits till generell löneökning med ca 3,0 % fr.o.m. april 2018 samt extra politiska satsningar för 2017 och 2018 samt riktade stadsbidrag till vissa verksamhetsområden

3.7 Riktade stadsbidrag

Antalet riktade stadsbidrag har ökat under de tre senaste åren. En del stadsbidrag söks och redovisas av huvudman/utförare (för kommunens del blir ofta Produktionsstyrelsen) och en del söks och redovisas respektive nämnd (bl.a. kundvalnämnd) och kommunstyrelsen. I nämndernas ramar ingår riktande stadsbidrag och motsvarande kostnader. Förvaltningar i kommunen och övriga huvudmän kan söka även under 2018. Totalt beräknas att kommunen under 2018 får drygt 38 Mkr enligt nedan:

97/24

- Kommunstyrelsens kontor 2,2 Mkr
- Skolförvaltning 2,0 Mkr
- Kultur- och fritidsförvaltning 0,3 Mkr
- Socialförvaltning 9,0 Mkr
- Produktionsförvaltning 25,0 Mkr

Dessutom avser ca 58 Mkr för flyktingverksamhet enligt SN:s budgetförslag. I resultatbudget (centralt) ingår också ca 10 Mkr för välfärdspengar. För övrigt kan vissa andra riktade bidrag förekomma t.ex. extratjänster på 1,8 Mkr och studiestartsstödet ca 695 tkr (via KCNO, ej direkt till kommunen).

4. Verksamhetsnetto kostnader och ramar

4.1 Verksamhetens nettokostnader

Det liggande budgetförslaget bygger på ett utgiftstak om ca 99 % av skatteintäkterna under perioden 2018-2020. Motiven till utgiftstaket är balanskravet, buffert för oförutsedda händelser såsom höjda avtalspensioner eller negativ slutavräkning, kommande investeringsbehov samt skapande av ekonomiskt utrymme för framtiden. Det budgeterade resultatet för år 2018 uppgår till 22 000 tkr. Nämndernas utgiftstak avseende bruttokostnaden är beräknad till 2 436 900 tkr och intäkter till 352 430 tkr.

Verksamhetens nettokostnader omfattar, förutom nämndernas verksamheter, även kostnader för pensioner, statsbidrag för maxtaxan, kompensation för prisutveckling för vissa år samt avskrivningar. I resultatbudgeten har det även avsatts 8 Mkr för oförutsedd verksamhet och 1 Mkr för lokaler som en central post. Medel för "oförutsedd verksamhet" ska i princip kunna finansiera t.ex. volymförändring som inte har varit känd under budgetprocessen eller för lägre skatteintäkter än vad som har beräknats i resultatbudgeten. Verksamhetens nettokostnad för år 2018 har budgeterats till cirka 2 115,5 Mkr, dvs. cirka 44 Mkr högre än budget för innevarande år eller cirka 114 Mkr högre än prognos 2017.

4.2 Driftbudget

Nämndernas budget 2018 har i stort sett grundats på prestationer. Prestationsbudgetering innebär att resursfördelningen baseras på volymbeslut dvs. att priset kopplas till per prestation. Detta kommer att fortsätta följas och utvecklas för budget 2018 och plan 2019-20. Beräkningen av budget 2018 har byggts på budget 2017, volymförändringar med hänsyn till bl.a. kommunens befolkningsprognos, indexuppräknings, bokslutsprognosen för 2017 samt vissa andra kända faktorer.

Nämndernas totala volymökningar har beräknats till ca 30 Mkr. Volymökningarna avser vård- och omsorg (11 Mkr), grundskola (7,1 Mkr), förskola (6,7Mkr) och Gymnasieverksamhet (6 Mkr). Samhällsbetalda resor och försörjningsstöd har beräknats en volymminskning. Kommunfullmäktiges ram har ökat i samband med val i år 2018.

Sammanställnings av nämndernas ramar för 2018

Förslag till bruttokostnads och intäktsramar per nämnd för år 2018 samt totalbelopp för åren 2019-2020 är enligt följande:

Bruttokostnader (tkr)	Budget 2017	Budget 2018	Plan	Plan
			2019	2020
			fasta priser	fasta priser
Kommunfullmäktige	-11 250	-12 900		
Kommunstyrelse	-263 200	-260 300		
Kultur- och fridsnämnden	-88 200	-87 850		
Skolnämnden	-1 127 625	-1 187 400		
Vård- och omsorgsnämnd	-659 300	-673 750		
Byggnadsnämnd	-47 650	-47 350		
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	-13 050	-13 700		
Socialnämnd	-199 175	-153 650		
SUMMA	-2 409 450	-2 436 900	-2 565 950	-2 688 570

Intäkter	Budget 2017	Budget 2018	Plan	Plan
			2019	2020
			fasta priser	fasta priser
Kommunfullmäktige	30	630		
Kommunstyrelse	93 450	94 650		
Kultur- och frididsnämnd	7 250	7 400		
Skolnämnd	89 350	91 700		
Vård- och omsorgsnämnd	71 100	73 500		
Byggnadsnämnd	13 300	14 300		
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	5 450	5 200		
Socialnämnd	106 250	65 050		
SUMMA	386 180	352 430	360 180	368 100

Choban

4.3 Investeringsbudget

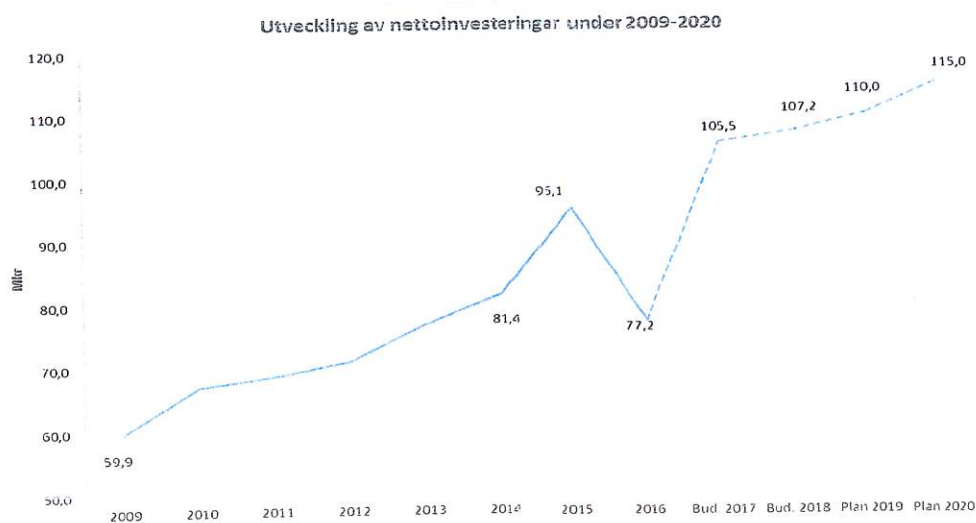
Anslagsbindningen för investeringsbudget är på projektnivå som kan sträcka sig över flera budgetår. Investeringar ska beräknas med ett bestående värde och en livslängd på minst tre år. Eftersom investeringar verkställs vid olika tidpunkter under året kan ett budgeterat projekt helt eller delvis skjutas upp till kommande år. Sådan förändring ska fastställas av kommunfullmäktige.

Investeringsbudget för 2018 är beräknad till 130,7 Mkr (utgifter) och 23,5 Mkr (inkomster). Cirka 4 Mkr av inkomster avser exploateringsinkomster (cpl 276-Sockenvägen) och 15 Mkr som stadsbidrag (Järnvägsbro Rallarvägen-Planskild korsning). Fördelning av investeringsmedel är enligt nedan:

Investeringsbudget (tkr) Utgifter	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunstyrelse	-121 000	-124 200		
Produktionsstyrelse	-4 000	-4 000		
Byggnadsnämnd	-2 500	-2 500		
Summa (utgifter)	-128 100	-130 700	-135 000	-140 000

Inkomster	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Kommunstyrelse	22 300	23 200		
Byggnadsnämnd	300	300		
Summa (inkomster)	22 600	23 500	25 000	25 000

Summa (netto)	-105 500	-107 200	-110 000	-115 000
----------------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------

an p 4

Som framgår av Kommunstyrelsens investeringar på sida 54-55 har 10,4 Mkr budgeterats som delfinansiering av Margetetelundsvägen- Söralidsvägen, dubbla kortfällt väg 276 etapp 4. För projektet har 9 Mkr planerats under 2017. Totala beloppet för projektet har uppskattats till 29 Mkr. Detta innebär att knappt 9 Mkr finns i plan 2019.

Produktionsstyrelsens investering på 4 Mkr ska användas av de enheter som har råd att stå för kapitalkostnader pga. gjorda investeringar. Ytterligare kommentarer om Kommunstyrelsens investeringar finns på sidan 54-55.

Avskrivningar

De totala avskrivningarna för investeringar uppgår till 43 Mkr 2018. För 2019 respektive 2020 uppgår de till 45 Mkr och 47 Mkr. Storleken på avskrivningarna påverkas av omfattningen av investeringar.

Kapitaltjänstkostnader (ränta och avskrivningar) uppgår till cirka 53,5 Mkr år 2018. Kapitalkostnader består av avskrivningar och internränta. Fr.o.m. jan 2017 bokförs avskrivningar och internränta på nämndnivå och motsvarande internränta bokförs som intäkt på en centralpost i resultatbudget. Förändring av kapitalkostnader inom samhällsbyggnadsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen justeras utifrån faktiska kostnader.

Kompetentavskrivningar enligt Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) har genomförts. Avskrivningsmetoden ska avspegla hur tillgångars värde förbrukas. Detta innebär att man måste ta hänsyn till skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång. Enligt nya modellen varierar avskrivningstid beroende på typer av investeringar för olika komponenter för respektive kategori.

5 Finansiella intäkter/kostnader

Finansiella kostnader avser i första hand räntekostnader för pensionskostnader som avsatts på balansräkningen och kostnader för pensionsförvaltaren Söderberg & partners. Finansiella intäkter utgörs av borgensavgift, realiserade vinster för placerade medel samt aktieutdelning från de kommunala bolagen.

De krav som ställs på en borgensavgift är bl.a. att den ska vara marknadsmässig. En för hög borgensavgift innebär en otillåten värdeöverföring från kommunala aktiebolag till kommunen medan en för låg borgensavgift innebär att kommunen gynnar sina kommunala bolag på ett sätt som snedvrider konkurrensen på marknaden. Nivån på borgensavgiften var 0,35 % av beloppet för år 2017 och föreslås oförändrad för nästa år. Hänsyn har tagits till jämförelser med andra kommuner. Detta innebär en avgift med drygt 10 Mkr för år 2018. Fakturering kommer att ske enligt faktiska uppgifter från förra årets årsredovisning.

mkh

6 Likviditet och finansiering av investeringsbehov

För perioden 2018-2020 planeras nettoinvesteringar på totalt cirka 333 Mkr och det är viktigt att redan i nuläget se vilka effekter investeringarna får på kommunens ekonomi på längre sikt. En viss osäkerhet råder gällande när i tiden investeringarna kommer att genomföras liksom omfattningen av investeringarna. Investeringsvolymen kommer att finansieras med egna medel (dels via avskrivningar och årets resultat och dels via kommunens kassa). Detta innebär att ingen upplåning behövs under perioden 2018-2020.

Placering av medel på 130 Mkr för pensionskulden avseende före 1998 har gjorts enligt kommunens policy för förvaltning av pensionsmedel. Detta klassificeras som omsättningstillgångar och är kontinuerligt föremål för köp- och försäljning. I dagsläget placeras ca 62 % av medlen inom nominella räntepapper och ca 38 % inom aktierelaterade instrument, enligt Kommunfullmäktiges tidigare beslut. Totalt har tillgångarna i pensionsportföljen ett marknadsvärde på ca 168 Mkr.

Kommunens likviditet har ökat kraftigt till följd av årets resultat under 4 senaste åren. Kommunfullmäktige har beslutat om "Policy för förvaltning av överlikviditet" (KF § 1.8, 2014-02-03) för att hantera överskottet på ett effektivt sätt. Under år 2014 har kommunen placerat 300 Mkr i olika typer av räntebärande instrument som sprids på olika förfalloperioder 1-5 år enligt kommunens policy för överlikviditet. Cirka 56% av medlen placeras inom nominella räntepapper och cirka 43% inom strukturerade instrument med kapitalgaranti. Marknadsvärdet på tillgångarna per 2017-09-30 är ca.313,5 Mkr.

Söderberg & Partners har föreslagit att uppdatera tabellen för kreditlimiter. Syftet med de utökade kreditlimiterna är att effektivisera förvaltningen och möjliggöra en högre riskjusterad avkastning. På grund av ändrade marknadsförutsättningar med lägre kreditbetyg för både länder och företag är andelen emittenter med de höga kreditbetygen lägre nu än när aktuell policy antogs. Genom att uppdatera limiterna möjliggörs en effektiv förvaltning samtidigt som en större spridning av olika remittenter inom samma kategori kan uppnås. Förslag till förändring av placeringsreglemente redovisas i bilaga 23.

Kommunens likvida medel vid årets början för 2017 var ca 234 Mkr (per september månad 2017 uppgår dessa till ca 233 Mkr). En del markförsäljning och köp av mark är aktuellt under 2017-2018. Likviditeten ska täcka löpande utbetalningar på både drift och investeringar.

7 Avstämning mot finansiella mål

Nettokostnadsandelen, som visar hur stor andel av skatteintäkterna som har gått åt till att finansiera verksamhetens nettokostnader, är ca 99 % under perioden 2018 – 2020 enligt den föreslagna budgeten. Det första finansiella målet, att nettokostnadsandelen ska motsvara 99 %, är därmed uppfyllt i liggande budgetförslag.

mk

I finansiella målsättningar ingår att utdebitering ska hållas så låg som möjligt under perioden 2015-2018. Kommunens skattesats för 2018 är 17,35. Kommunens skattesats har sänkts med 132 öre exkl. skatteväxling på 2 öre under budget 2016 - 2018. Kostnadsutveckling per invånare ska inte överstiga 3,0 % i snitt under mandatperioden. Budgetförslaget för 2018 har byggts på en kostnadsutveckling om drygt 3 % jämfört med budget 2017 men i snittet för perioden 2018-2020 uppgår denna till ca.3 %. Kommunen har avsatt ca 107 Mkr per år för nettoinvesteringar, vilket är högre än avskrivningsnivån och årets resultat. Mellanskillnaden kan hanteras av centrala poster inom resultatbudgeten.

Kommunen har utvecklat ekonomiska styrprinciper och har mer kontroll över kostnadsutveckling i syfte att säkerställa ambitionen om att en god ekonomisk hushållning upprätthålls. Dessutom har kommunen reserverat medel för en del av pensionskulden för att lindra den ekonomiska belastningen under de år då pensionsutbetalningarna ökar kraftigt. Kommunen har framtagit en policy för förvaltning av pensionsmedel. Medel har också reserverats inom RUR (Resultatutjämningsreserv) som kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Årets resultat som överstiger 2 % av eget kapital ska reserveras för eventuellt ytterligare kvarstående pensionsskuld i balansräkning under posten eget kapital. För år 2017 föreslås reservera medel enligt det finansiella målet.

8 Balanskrav

Det lagstadgade balanskravet innebär att årets resultat ska vara minst ett nollresultat fr.o.m. räkenskapsåret 2000. Om bokslutet visar på ett underskott innebär huvudregeln att det ska återställas inom tre år. Kommunens bokslut för år 2008 visade ett underskott om -15,7 Mkr. Detta har återställts vid bokslutet för 2009. Resultatet för 2016 var 66,9 Mkr och bokslutsprognosen för 2017 pekar på ett överskott om ca 141 Mkr (100 Mkr jämfört med budget 2017).

9 Känslighetsanalys

Känsligheten handlar om förändrade parametrar som har använts i budgetarbetet. Kommunens ekonomi påverkas av många faktorer. I tabellen nedan visas exempel på hur några väsentliga faktorer skulle påverka kommunens resultat.

Exempel	Förändring Mkr
Ändrad utdebitering, 1 kr	110
Skatteunderlagsförändring, 1 %	18
Nettokostnadsförändring, 1 %	21
Löne- och prisförändring, 1 %	19
En miljard i statlig satsning på kommunerna	4,5
Inflation, 1 %	6
100 Mkr byggnadsinvestering (första år)	5,5
10 heltidstjänster	5,5

an d m

10 KOSTNADS- OCH INTÄKTSBUDGET

TEXT	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
INTÄKTER/UTJÄMNING				
Skatteintäkter	1 884 400	1 905 700	1 979 700	2 054 600
Utjämningsystem, statsbidrag	130 000	118 650	157 450	188 050
Fastighetsavgift	86 400	96 350	99 350	102 350
Statsbidrag, Maxtaxan	15 700	14 500	14 500	14 500
Verksamhetens avgift & bidrag	386 180	352 430	352 430	360 180
Prisutveckling			7 750	7 920
Finansiella intäkter	13 500	18 200	18 700	18 700
Kapitalkostnader	53 670	53 470	53 470	53 470
SUMMA INTÄKTER	2 569 850	2 559 300	2 683 350	2 799 770
KOSTNADER				
Fördelade kostnader	-2 409 450	-2 436 900	-2 484 590	-2 589 910
Räntekostnader	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Avskrivningar	-48 000	-43 000	-45 000	-47 000
Reglering, pension	-43 000	-47 000	-47 000	-42 000
Särskilda insatser	-1 000			
Semesterlöneskuld	-1 000			
Oförutsett	-15 000	-8 000	-12 000	-10 000
Lokaler	-10 000	-1 000	-10 000	-16 000
Prisutveckling			-59 360	-72 660
SUMMA KOSTNADER	-2 528 850	-2 537 300	-2 659 350	-2 778 970
Marginal *	41 000	22 000	24 000	20 800

* Marginal har avsatts för att kunna ha god ekonomisk hushållning. Detta innebär bl.a.

A- Finansierar nödvändiga investeringar utöver budgeterat

B- Täcker oförutsetta händelser såsom höjda pensionskostnader eller negativ slutavräkning.

C- Reserverar för kommunens pensionskuld avseende före år 1998

Dessa åtgärder medför ett bättre ekonomiskt utrymme för framtiden.

Mh

11 RESULTATBUDGET

Av resultatbudgeten framgår hur den kommunala ekonomin förväntas utvecklas under åren 2017-2020.

TEXT	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Verksamhets intäkter	401 880	366 930	374 680	382 600
Varav nämnder	386 180	352 430	360 180	368 100
Verksamhetskostnader	-2 481 350	-2 492 900	-2 612 950	-2730 570
Varav nämnder	-2 436 350	-2 445 900	-2 565 950	-2 688 570
Nettokostnader	-2 079 470	-2 125 970	-2 238 270	-2 347 970
Varav nämnder	-2 050 170	-2 093 470	-2205 770	-2 320 470
Avskrivningar	-48 000	-43 000	-45 000	-47 000
Kapitalkostnader	55 570	53 470	53 470	53 470
Verksamhets nettokostnader	-2 071 900	-2 115 500	-2 229 800	-2 341 500
Skatteintäkter, utjämning	2 100 800	2 120 700	2236 500	2 345 600
Skatteintäkter	1 884 400	1905 700	1 979 700	2 054 600
Utjämningsystem, statsbidrag	216 400	215 000	256 800	290 400
Finansiella intäkter/kostnader	12 100	16 800	17 300	17 300
Finansiella intäkter	13 500	18 200	18 700	18 700
Finansiella kostnader	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
ÅRETS RESULTAT	41 000	22 000	24 000	20 800

an pa

12 FINANSIERINGSANALYS

Finansieringsbudget visar hur kommunens kassaflöde utvecklas.

Finansieringsanalys	Utfall 2016	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHET					
Årets resultat	66 921	41 000	22 000	23 999	20 800
Justering för av- nedskrivningar	39 296	43 000	43 000	45 000	47 000
Justering för övriga ej likviditetspåverkande p.					
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	106 218	84 000	65 000	68 999	67 800
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-25 658				
Ökning/minskning kortfristiga skulder	91 696				
Ökning/minskning exploatering	-9 299				
Medel från den löpande verksamhet	162 957	84 000	65 000	68 999	67 800
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Förvärv av materiala anläggningstillgångar	-101 932	-128 100	-130 700	-133 400	-138 400
Förvärv av immateriala anläggningstillgångar	-1 115				
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-30 470				
Investeringsbidrag	25 871	22 600	23 500	25 000	25 000
Medel från investeringsverksamheten	-107 545	-105 500	-107 200	-108 400	-113 400
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning av avsättning till pensioner	20 324	7 280	14 580	19 080	21 520
Medel från finansieringsverksamhet	13 342	7 280	14 580	19 080	21 520
ÅRETS KASSAFLÖDE					
Likvida medel via årets början	165 568	234 207	219 987	192 367	172 046
Likvida medel vid årets slut	234 207	219 987	192 367	172 046	147 967

Ev. markförsäljning och köp av mark är inte medräknad i ovanstående sammanställning pga. osäkerheten i dagsläget

Ev. markförsäljning och köp av mark är inte medräknad i ovanstående sammanställning pga. osäkerheten i dagsläget

M. Khoban

13 BALANSBUDGET

Balansbudgeten ger information om kommunens ekonomiska ställning med den sista december respektive år som utgångspunkt, dvs. vilka tillgångar som finns samt hur dessa är finansierade.

Text	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Tillgångar				
Anläggningstillgångar	862 110	965 950	1 030 950	1 098 950
Omsättningstillgångar	900 000	981 300	993 600	991 900
Summa tillgångar	1 762 110	1 947 250	2 024 550	2 090 850
Eget kapital, Avsättnin. Skulder				
Eget kapital	1 181 720	1 280 640	1 304 650	1 325 450
Avsättningar	173 900	195 660	214 740	236 260
Skulder				
Långfristiga skulder	65 000	85 000	85 000	85 000
<i>Varav bankskuld</i>	0	0	0	0
Kortfristiga skulder	341 490	385 950	420 160	444 140
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	1 762 110	1 947 250	2 024 550	2 090 850
Soliditet % exkl. pensionsåtaga.*	67	66	64	63
Soliditet % inkl. pensionsåtaga.*	27	31	32	33

Ansvarsförbindelse **707 600 683 100 659 500 637 000**
Inkl. Löneskatt

* Soliditeten, eget kapital i relation till tillgångarna, visar kommunens långsiktiga betalningsförmåga. Redovisning av pensionskuld har gjorts enligt en blandad modell. Detta innebär att större delen av pensionskulden per sista december 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Kommunens totala pensionskuld för år 2018 uppgår till 879 Mkr varav 683 Mkr ligger inom linjen (ej inkl. i balansräkningen). Om den ingår som en skuld i balansräkningen sjunker soliditeten från ca 66 % till ca +31 % för 2018.

oh PA